

Alinarea suferințelor trupești prin mijloace duhovnicești

Traducere din limba rusă de
Eugen Diaconu

editura
Σοφία

București

CUPRINS

Cuvânt înainte	7
----------------------	---

Capitolul I

Durerea fizică: punte ori prăpastie?

Durerea ca drum către Dumnezeu	14
Să transformăm durerea în ceva bun!	32
„Rugăciunea credinței îl vindecă pe cel bolnav”	57
Autosugestie sau darul lui Dumnezeu?	65

Capitolul II

Cutremurul sufletului

Cum sunt gândurile, așa sunt și bolile?	82
Nu-ți provoca supărări!	97
„În lava fierbinte a dragostei”	112
Cununa întăietății și piatra de poticnire	130
Postfață	145

Addenda

I. Copilul dăruit de Dumnezeu.	149
II. Ben-Tobit	155

III. Povestirea unei femei divorțate	161
IV. Scrisoare după miezul nopții.	175
V. Povățuiri duhovnicești	181
Părintele Tadei de la Vitovnița.	
Războiul nevăzut între soacră și noră	181
Părintele Tadei de la Vitovnița.	
Întoarceți-vă unul către celălalt	183
Cuviosul Porfirie Kavsokalivitul.	
Sfaturi despre educarea copiilor	186

CAPITOLUL I

DUREREA FIZICĂ: PUNTE ORI PRĂPASTIE?

Oamenii au meditat la durerea fizică încă din vechime. Se temeau de ea, se plângeau și încercau să o îndepărteze. Astăzi, durerile timpurilor noastre sunt în atenția academicienilor cu părul alb, dar și a prezentatorilor de la televiziuni. De ce se neliniștește atât de mult societatea în legătură cu această problemă? Toți vor să fie sănătoși! Nu în zadar auzim urarea: „Sănătoși să fim, că de restul ne ocupăm noi!”

Omul care se află în suferință înghite multe medicamente și apelează la diferite metode de terapie psihică. Numai că nu întotdeauna reușește să-și curme durerea. Din nefericire, adesea uităm că există și calea bătătorită vreme de secole: rugăciunea credinței. Durerea are un sens doar dacă noi devenim mai buni, mai curați și mai înțelepți. Aceasta se manifestă de parcă ar aștepta ceva de la noi, ceva trasat de undeva, de sus. Spre deosebire de necredincios, creștinul știe că în astfel de momente dragostea, răbdarea și smerenia îi sunt încercate de Dumnezeu.

Așadar, să vorbim despre durere fără a speria pe nimeni și încercând să răspundem la întrebări foarte importante și serioase.

Durerea ca drum către Dumnezeu

Odată, Sfântul Benedict a fost ispitit în trupul lui mai aprig ca oricând. Prin puterea diavolului, în fața lui apărură o femeie care aprinse în el dorința trupească de nestăvilit. Dorința pătimășă îi umplu inima și îl atrăgea spre ispită. Numai că, prin harul lui Dumnezeu, ascetul s-a uitat înlăuntrul său și și-a dat seama de viclenia diavolului.

Dezbrăcându-se, el a început să se tăvălească prin ace de pin și prin urzicile din apropierea chiliei. Nu s-a ridicat decât după ce i s-a umplut tot trupul de răni. Astfel și-a oprit el pornirile trupești și a făcut ispita neputincioasă. Rănile trupului i-au potolit ceea ce se cuibărise și ardea în interior. De atunci ispitele trupești nu l-au mai supărat, și sfântul s-a făcut dascăl al fecioriei¹.

Astfel de lucruri s-au întâmplat și cu alți asceți. Focul durerii fizice arde patimile trupești conform principiului: „Cui pe cui se scoate.” Astfel se împlinesc cuvintele Sfântului Apostol Petru: „Cine a suferit cu trupul a isprăvit cu păcatul” (*I Petru* 4, 1).

Sfântul Cuvios Pimen, numit și Multpătimitorul, a fost bolnăvicios din naștere. El a vrut să-I slujească lui Dumnezeu și le-a cerut voie de multe ori părinților să meargă la

¹ Sf. Grigorie Dialogul, episcopul Romei, *Convorbiri despre viețile părinților italieni și despre nemurirea sufletului*, ed. Blagovest, Moscova, 1996, pp. 70-71.

mănăstire, unde urma să devină călugăr. Numai că părinții săi nu erau de acord, pentru că voiau să aibă moștenitori.

Odată, Pimen s-a îmbolnăvit foarte tare, și părinții l-au dus la Lavra Pecerska din Kiev pentru ca monahii să se roage pentru el. Copilul, însă, voia să se curețe de patimi prin suferința pentru Hristos și se ruga pentru prelungirea bolii și pentru călugărie.

În chip minunat, Dumnezeu a împlinit rugăciunea alesului Său. Sfinții îngeri au venit la el sub chipul unor călugări și l-au tuns monah, înștiințându-l că, atunci când se va însănătoși, sfârșitul îi va fi aproape. Frații de la mănăstire l-au găsit îmbrăcat în haină monahală și cu o lumânare aprinsă în mână. Smocul de păr, ca mărturie a rânduiei tunderii în monahism, a fost găsit mai apoi pe mormântul Sfântului Cuvios Teodosie.

Pimen a fost bolnav mulți ani. Cei care-l îngrijeau erau istoviți și adesea îl lăsau fără pâine și apă, însă el răbda toate fără să cârtească.

Odată, la el în chilie a fost adus un călugăr de curând tuns în monahism, care suferea de aceeași boală. Ascetul i-a spus: „Frate, ai vrea să iei locul celor care ne îngrijesc și se scârbesc de mirosul greu al acestei boli, după ce te însănătoșește Domnul?” Cel bolnav a făgăduit să ajute întotdeauna, și atunci Sfântul Pimen s-a rugat ca monahul să fie vindecat. „Domnul îți ia boala, dar să te ții de promisiune și să te îngrijești de cei ca mine! Pe cei nepăsători Domnul îi face să se îmbolnăvească, pentru ca ei să primească mântuire.” Fratele paralizat de alături s-a ridicat, și cei care i-au îngrijit cu delăsare până atunci s-au îmbolnăvit.

Numai că, după puțină trudă, cel vindecat nu a mai răbdat. Din lenevie și nepăsare, acesta l-a părăsit pe binefăcătorul lui, lăsându-l fără mâncare și apă și ducându-se într-o altă chilie. Dintr-odată însă l-au apucat frigurile. Fără să se poată ridica din pat, el s-a chinuit trei zile în chilie, suferind de foame și de sete. Apoi a strigat: „Pentru numele lui Dumnezeu, fie-vă milă de mine, că mor aici!” Călugării au auzit strigătul și i-au spus Sfântului Pimen despre el, la care acesta a zis: „Ce seamănă omul aceea și culege! El m-a lăsat pe mine flămând și însetat și, la rândul lui, a suferit asemenea, pentru că L-a mințit pe Dumnezeu și s-a scârbit de neputința mea. Numai că noi nu suntem învățați să răsplătim răul cu rău, așa că spuneți-i că Pimen îi zice să se scoale și să vină la el.”

Sfântul l-a îndrumat apoi multă vreme pe fratele care își ceru iertare: „Puțin credinciosule, iată că te-ai făcut sănătos. Vezi, să nu mai păcătuiești! Oare nu știi că aceeași răsplată o vor avea și cel care Îl slujește pe Dumnezeu, ca și cel care este bolnav? Răbdarea celor umiliți nu va rămâne nerăsplătită: cei care rabdă aici pentru puțină vreme scârbe și necazuri vor avea parte de bucurie și de veselie dincolo, în locul unde nu este durere, nici suspin, ci viață fără de sfârșit. De aceea rabd și eu toate. Dumnezeu, Cel care te-a făcut sănătos prin rugăciunea mea poate să mă ridice și pe mine din patul acesta și să-mi vindece neputința. Dar eu nu vreau una ca aceasta, pentru că doar «cel care va răbda până la sfârșit, se va mântui» (*Matei* 10, 22). Mai bine putrezesc în această scurtă viață, pentru ca în cealaltă trupul meu să fie neputrezitor. Mai bine sufăr aici mirosul acesta greu, pentru ca dincolo să mă

bucur de mireasma cea plăcută. Mare este, frate, slujirea bisericească într-un loc luminat, curat și sfânt, unde îngerii înalță rugăciuni către Dumnezeu. De aceea Biserica se cheamă «cer pe pământ». Iar această chilie întunecoasă și greu mirositoare nu este ea oare o judecată înainte de judecată? Nu este oare ea un chin înainte de chinuri? Cel care rabdă toate cu mulțumire poate spune cu dreptate: «Așteptând am așteptat pe Domnul și S-a plecat spre mine. A auzit rugăciunea mea» (*Psalmii* 39, 1-2). Alinând pe cei suferinzi, Apostolul spune: «Răbdați spre înțelepțire, Dumnezeu Se poartă cu voi ca față de fii... Iar dacă sunteți fără de certare, de care toți au parte, atunci sunteți fii nelegitimi și nu fii adevărați» (*Evrei* 12, 7-8). Înсуși Domnul ne anunță: «Prin răbdare vă veți mântui sufletele voastre» (*Luca* 21, 19).¹

De atunci monahul, mișcat profund de învățătură și de dragostea Cuviosului, a slujit cu dăruire bolnavii. Iar pătimitorul și vrednicul urmaș al lui Iov a zăcut în pat aproape două decenii, înălțând fără încetare rugăciune de mulțumire către Dumnezeu.

Iată însă că se apropie și ceasul sfârșitului. După cum spusese îngerul, sfântul se însănătoși, se ridică, trecu prin toate chiliile cu bolnavi, salutându-i pe toți și zicându-le: „Prietenii mei, sculați-vă, ca să mă petreceți!” Toți au putut face aceasta și au mers după cuviosul făcător de minuni. Sfântul Pimen s-a împărțășit cu dumnezeieștile Taine, apoi și-a luat sicriul, s-a închinat în fața mormântului Cuviosului Antonie, a arătat locul unde să fie îngropat, a

¹ Sf. Dimitrie al Rostovului, *Viețile sfinților*, august, Editurile Patriarhiei, Moscova, 1992, pp. 112-113.

Respect pentru oamenii și cărți

dat ultimele povești și s-a săvârșit în pace. Acest lucru s-a întâmplat pe 11 februarie 1110. Moaștele Sfântului Pimen se află în peșterile din apropierea Catedralei Adormirii Maicii Domnului a Lavrei Pecerska.

După cum vedem, prin boală Dumnezeu îi mântuiește și îi îndreaptă pe oameni. Îndepărtează de la ei anumite înclinații, îi binecuvântează să facă ceva bun. Domnul alege adesea căi cu totul neașteptate pentru a-l opri pe om, pentru a-l duce într-un anumit loc sau a-l îndrepta spre pocăință. Lucrarea Proniei se manifestă adesea și prin neputințele fizice sau psihice care, prin mila lui Dumnezeu, îl îndepărtează pe om de patimi și de ispite. Acest lucru paradoxal poate fi numit *vindecarea prin boală*.

Domnul îl îndreaptă și îl educă pe fiecare: „Ca să întorcă pe om de la cele rele și să-l ferească de mândrie. Ca să-i ferească sufletul de prăpastie și viața lui de calea mormântului. De aceea, prin durere, omul este mustrat în patul lui și oasele îi sunt zguduite de un cutremur neînterupt. Îi este silă de mâncare și inima lui nu mai pofteste nici cele mai bune bucate. Carnea de pe el se topește și piere, iar oasele lui, până acum nevăzute, îi ies prin piele. Sufletul lui vine încet-încet spre prăpastie și viața lui spre împărăția morților. Dacă atunci se află un înger lângă el, un mijlocitor între vii, care să-i arate omului calea datoriei, Dumnezeu Se milostivește de el și zice îngerului: «Izbăvește-l ca să nu cadă în prăpastie; am găsit pentru sufletul lui prețul de răscumpărare!» Atunci trupul lui înfloarește ca în tinerețe și el se întoarce la zilele de la începutul vieții sale. El se roagă lui Dumnezeu, și Dumnezeu îi arată

bunătatea Sa și-i îngăduie să vadă fața Sa cu mare bucurie, și astfel îi dă omului iertarea Sa. Atunci omul privește peste semenii săi și zice: «Păcătuiseam și călcasem dreptatea, dar n-am fost pedepsit după faptele mele. Căci El a izbăvit sufletul meu ca să nu treacă prin strâmtorile morții și ochii mei văd încă lumina.» Iată toate acestea le face Dumnezeu de două ori, de trei ori cu omul, ca să-i scoată sufletul din pieire și ca să-l lumineze cu lumina celor vii (*Iov* 33, 17-30).”

Un exemplu clar poate fi luat și din viața Sfântului Mucenic Onufrie (în lume numit Antoni Gagaliuk)¹. Pe când învăța la Seminarul Teologic din Holmsk, își dorea să devină medic sau învățător. Însă, cu o lună înainte de absolvire, Antoni s-a îmbolnăvit de pneumonie severă și a fost internat în spitalul Seminarului. Prietenii se temeau pentru viața lui și făceau pentru el în fiecare zi slujbe în biserică.

Leșinând, Antoni văzu un bătrân minunat cu o barbă lungă și părul alb, care-i acopereau trupul. Acesta îi spuse cu blândețe tânărului: „Făgăduiește că vei sluji Bisericii lui Hristos și Domnului Dumnezeu, și te vei însănătoși!” Antoni a promis. Bătrânul se îndepărtă, iar tânărul s-a afundat într-un somn profund, după care a început să se însănătoșească. Mai târziu, când s-a uitat la icoane, îl recunoscu pe bătrân în una dintre ele. Era Sfântul Cuvios Onufrie cel Mare.

După ce termină anul al doilea de studii la Academia Teologică din Petersburg, Antoni a fost trimis la mănăstiri-

¹ Egumen Damaschin Orlovski, *Mucenicii, mărturisitorii și asceții Bisericii Ruse din secolul XX*, cartea IV, „Bulat”, Tver, 2000, pp. 155-156.

rea Sfântului Onufrie din Iablocinsk, ca să țină acolo lecții de teologie. Înainte de a se întoarce la școală, Antoni s-a îmbolnăvit din nou de pneumonie. Doctorii i-au spus atunci că este foarte grav, rămânându-i doar să se roage.

Antoni stătea în chilie întins pe pat, ascultând cântările bisericești, și acolo îi apărură din nou Sfântul Onufrie, ocrotitorul ceresc al mănăstirii Iablocinsk. Sfântul îl privi aspru pe tânăr și zise: „Nu te-ai ținut de cuvânt. Fă aceasta acum! Așa este binecuvântarea Domnului.”

După ce deschise ochii, Antoni văzu pe frații mănăstirii în jurul lui, făcând Te-Deum de însănătoșire către Sfântul Onufrie. Atunci tânărul înțelese tot ce se întâmplase și, după ce se întoarse la Academie, ceru să fie tuns în monahism. Tunderea a avut loc pe 5 octombrie 1913, după care Antoni a fost hirotonit diacon și ieromonah. În 1933 a fost numit Arhiepiscop de Kursk.

Iată și o întâmplare din viața Sfântului Ioan din Kronstadt¹. Trei tineri nu reușeau să înțeleagă de ce îl cinstesc oamenii pe acest preot și de ce îl înconjoară cu atâta dragoste. Atunci s-au gândit să îl încerce, făcând glume pe seama puterii de vindecare a Sfântului Ioan. Unul dintre ei s-a prefăcut a fi grav bolnav, al doilea trebuia să fie fratele îndurerat, iar al treilea să meargă după ajutor la părintele Ioan ca să-l cheme la cel care era „pe moarte”. Preotul se uită cu atenție la cel care venise și spuse:

– Eu nu refuz pe nimeni în rugăciune și voi veni la voi, dar să țineți minte că voi râdeți nu de mine, ci de Dumnezeu!

¹ N. Jivotov, *Părintele Ioan Ilici Serghiev Kronștadtski, protoiereul catedralei Sfântul Andrei. Sfântul Ioan din Kronstadt în amintirile contemporanilor*, compendiu, Ed. Otcii Dom, Moscova, 1998, pp. 125-126.

Tânărul, deși puțin speriat la auzul acelor cuvinte, nu încetează, totuși, să-l convingă pe părintele Ioan că prietenul lui este, într-adevăr, pe moarte.

– Bine, voi veni imediat, spuse părintele.

După zece minute, părintele sună la ușa apartamentului. Totul era conform planului celor trei. Cel mai mic dintre ei se băgă în pat, se înveli cu plapuma și începu să geamă de durere. Al doilea se așează în genunchi și plângea la căpătâiul primului. Iar „solicitantul” se grăbi să deschidă ușa.

– Unde este bolnavul *vostru*?, întrebă răspicat părintele Ioan, accentuând cuvântul „*vostru*”.

– Intrați, părinte, vă rog!, spuse sfios tânărul care deschisese și îl conduse pe părintele în dormitor.

Preotul se opri în mijlocul camerei, căută cu privirea icoana de acolo, apoi se așează în genunchi și, făcându-și semnul crucii, spuse:

– Doamne, dă-le după credința lor!

– Amin!, răspunseră tinerii.

Părintele se ridică și, luându-și rămas bun, se îndreptă spre ieșire. Cei doi tineri se grăbiră să-l conducă spre ieșire, apoi cu un răs sfidător se întoarseră:

– Vania, Vania, scoală-te, că preotul a plecat deja...

– Hai, ridică-te, nu te mai preface atât!

Numai că nefericitul era paralizat, neputând să se miște sau să vorbească. Reușea să comunice doar mișcând pleoapele.

Glumeții au înmărmurit de groază. Ei nu înțelegeau ce se întâmplă. Apoi, venindu-și în fire, au început să plângă alături de „cadavrul viu”.